

Voor- en nadelen van een speelautomatenhal

Voordelen

De voordelen van een speelautomatenhal kunnen worden gevonden in de werkgelegenheid. Een ondernemer krijgt de ruimte om een onderneming tot exploitatie te brengen en de exploitatie van een speelautomatenhal vereist meerdere medewerkers. Het ligt op voorhand niet vast om welk aantal werkplekken het gaat. Er worden uiteraard meer werkplekken gegenereerd naar mate het verzorgingsniveau van de speelautomatenhal hoger komt te liggen. Daarnaast is het aantal werkplaatsen nog afhankelijk van de omvang van de speelhal en het aantal speelautomaten dat staat opgesteld. Als een ondernemer een ervaring wil bieden dan zet deze in op gastvrijheid hetgeen tot stand komt door persoonlijke aandacht, om dat te bereiken is meer personeel benodigd. Het aantal werkplekken is uiteindelijk echter niet aan de gemeente om te bepalen, dit is uiteindelijk aan de ondernemer. Een indicatie voor de verhouding tussen fte en aantal speelautomaten is circa 1 fte per 10 tot 15 speelautomaten.

Als ander voordeel kan worden genoemd dat de gemeente een nieuwe vorm van Leisure krijgt, dat als aanvulling kan worden beschouwd op het bestaande aanbod. Hierdoor neemt de keuze toe voor de inwoners van Leusden. Op dit moment is het zo dat de inwoners van Leusden bijvoorbeeld naar Amersfoort kunnen uitwijken voor deze vorm van leisure. Als Leusden een speelautomatenhal goed organiseert, dus kijkt naar een geschikte locatie en hoogwaardige uitstraling, kan deze nieuwe vorm van leisure bovendien tot kruisbestuiving leiden, waardoor ook andere ondernemers profiteren van de exploitatie van een speelautomatenhal. Een bezoekje aan het casino kan dan bijvoorbeeld worden gecombineerd met een bezoekje aan een restaurant, sportschool of theater.

Nadelen

De nadelen van een speelautomatenhal kunnen worden gevonden in een mogelijke toename van gokverslaving, de algemene zorgplicht om gokverslaving te voorkomen rust, op grond van de Wet op de kansspelen, in beginsel bij de exploitant. Deze moet er alles aan zijn gelegen om gokverslaving te voorkomen, dit is uiteindelijk ook in het belang van de onderneming. Gokverslaving heeft immers een negatieve weerslag op een speelautomatenhal.

De rijksoverheid heeft in 2012 een publicatie uitgebracht met de titel "Gokken in kaart gebracht". De publicatie gaat over de aard en omvang van kansspeleroverslaving in Nederland. De belangrijkste conclusie is dat er minder gegokt wordt dan voorheen en het aantal probleemgevallen is de afgelopen jaren (sinds 2005) constant gebleven. In Nederland zijn naar schatting 8.7 miljoen recreatieve spelers, 10% minder dan in 2005. Daarvan zijn er 92.000 risicospelers en 20.300 probleemspelers (1,29% van de spelers valt daardoor, landelijk gezien, onder de risicospelers en probleemspelers). De publicatie heeft geleid tot een aantal aanbevelingen om de verslavingsproblematiek verder te verbeteren, bijvoorbeeld door de aanstelling van de onafhankelijk toezichthouder; de Kansspelautoriteit. Dit orgaan is sinds 1 april 2012 belast met de handhaving en toezicht. De Kansspelautoriteit bestrijdt illegale en criminele vormen van kansspelen. Verder beschermt zij consumenten tegen onder andere misleidende reclame en voorkoming van kansspeleroverslaving. Op de website van Jellinek wordt melding gemaakt van 40.000 gokverslaafden in Nederland, dit verschil in aantal heeft te maken met wijze van informatieverzameling en de definitiebepaling van gokverslaving. Het geeft wel een algemene bandbreedte weer als het gaat om een inschatting van het aantal gokverslaafden.

Uit onderzoek “Een spel met grenzen: de Nederlandse casinomarkt” (een onderzoek in opdracht van de Ministeries van Justitie en Economische Zaken, december 2011) blijkt dat het lastig is om een verband te leggen tussen de regulering in diverse landen en de prevalentie van probleemgokken. Andere factoren zoals gokgedrag van de bevolking tot en met economische factoren kunnen daarbij een rol spelen. Het is daarbij wel opvallend dat landen met een strengere kansspelregulering een lagere prevalentie van probleemgokkers en gokverslaafden kennen. Om verslaving zoveel als mogelijk te voorkomen, is het verstandig om een strikt beleid te voeren.

Als ander nadeel kan een speelautomatenhal bovengemiddeld onderwerp zijn van overvallen, indien er veel contant geld aanwezig is. Dit is niet inherent aan een speelautomatenhal, om het in perspectief te zien; overvallen op tankstations en juweliers zijn regelmatig in het nieuws. Het voorkomen van overvallen kan worden voorkomen door het contante geld uit de roulatie te halen en dit te vervangen door een digitaal systeem. Dit soort constructies wordt steeds meer gangbaar en is sinds enkele jaren ook in de speelautomatenverordening juridisch zo te regelen.

Wat kan de gemeente regelen bij het toelaten van een speelautomatenhal?

De realisatie van een speelautomatenhal die goed tot stand komt en blijft, hangt ook af van het maken van de keuzes en het opstellen van duidelijke voorschriften door de gemeente. De gemeenteraad kan bij het opstellen van een speelautomatenverordening tot op zekere hoogte sturen bij de (mogelijke) voor- en nadelen. Specifieke voorschriften die de gemeenteraad kan stellen in de speelautomatenverordening kunnen hun weerslag hebben op de hiervoor genoemde voor- en nadelen.

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid, om een verordening voor speelautomatenhallen vast te stellen. Deze bevoegdheid voort uit de Wet op de kansspelen. Bij de totstandkoming van die verordening heeft de gemeenteraad een aantal keuzes om de inhoud daarvan te bepalen. De burgemeester is op grond van die verordening bevoegd om de exploitatievergunning te verlenen. Verlening van de exploitatievergunning kan pas plaatsvinden als het bestemmingsplan de mogelijkheid biedt voor plaatsing van een speelautomatenhal.

Hieronder wordt op hoofdlijnen een aantal van die keuzes in de speelautomatenverordening belicht.

- Bepaling van het aantal speelautomatenhallen, dat kan het aantal 1 of meer zijn. Bij het uitblijven van een verordening voor speelautomatenhallen is dat aantal automatisch 0, de huidige situatie in Leusden.
- De locatie waar de speelautomatenhal gevestigd mag worden kan begrensd worden tot een bepaald gebied binnen Leusden. Er kan een gebied worden aangewezen in het centrum of juist daarbuiten. Het is niet mogelijk om te kiezen voor één speelautomatenhal op één bepaalde locatie, de exploitatievergunning is in die situatie uniek waardoor bij meerdere gegadigden een afweging op inhoud (zogenaamde beauty-contest) kan worden gemaakt. De keuze bij deze mogelijkheid draagt bij aan de laagdrempeligheid om te gaan gokken. Een speelautomatenhal in het winkelcentrum heeft een makkelijke aantrekkingskracht op passanten, een locatie in de periferie draagt eraan bij dat mensen die willen spelen moeite moeten doen om op locatie te komen.
- Het aantal speelautomaten in de speelautomatenhal kan bepaald worden. Daarbij kunnen ook regels gesteld worden omtrent de samenstelling van het soort speelautomaten. Bij het

soort speelautomaten kan gedacht worden aan enkelspelers of meerspelers, een meerspeler is een automaat waaraan meer dan één speler kan meedoen. Het doel van de meerspelers is het bevorderen van amusement maar ook het verhogen van de sociale controle door spelers onderling.

- In de wet op de kansspelen is geregeld dat de minimumleeftijd 18 jaar bedraagt om een speelautomatenhal te mogen betreden. In de verordening kan deze leeftijd verhoogd worden tot 21 jaar, dit is gebruikelijk bij gemeenten waar een speelautomatenhal reeds gevestigd is. De achtergrond hiervoor kan worden gevonden in de historie waarbij speelautomaten in de nabijheid van scholen zijn gerealiseerd waarbij men wilde voorkomen dat de leerlingen toegang kregen tot de speelautomatenhal. In Holland Casino is de toegangsleeftijd thans 18 jaar.
- In de verordening kan het Dekra-certificaat verplicht worden gesteld. Dit certificaat is in het leven geroepen door de brancheorganisatie Speelautomaten VAN en belanghebbenden in samenwerking met DEKRA. Dit certificaat richt zich op:
 - a. Registratie van de bedrijfsvoering
 - b. Geldstromen binnen het bedrijf
 - c. Beheer van automaten
 - d. Huisregels
 - e. Klachtenprocedure
 - f. Personeel (verantwoordelijkheden, bevoegdheden, taken)
 - g. Overval procedure
 - h. Calamiteiten procedure
 - i. Monitoring en bijsturing bedrijfsprocessen
 - j. Uitstraling (locatie en personeel)
- Aanvullende eisen op het Dekra-certificaat zijn mogelijk, zoals bijvoorbeeld de verplichtstelling dat betaling uitsluitend digitaal gaat (via een pasjessysteem).
- Het is mogelijk om aanvullend op de verordening een convenant te sluiten tussen de exploitant, de verslavingszorg en de gemeente waarin werkafspraken worden gemaakt over het signaleren van mogelijk risicovol en problematisch speelgedrag en hoe daar adequaat op te reageren en te interveniëren. Dit convenant kan echter ook onderdeel worden van de vergunningverlening waardoor de afdwingbaarheid gewaarborgd is.

Landelijke regels voor een speelautomatenhal

Buiten de speelautomatenverordening om, worden de speelautomaten gekeurd op basis van het Speelautomatenbesluit. Daarbij is o.a. de inleg bepaald op € 0,20 per spel, met een gemiddeld maximum uurverlies van € 40,-.

Handhaving en toezicht ligt sinds 1 april 2012 bij één orgaan, de Kansspelautoriteit (probleem- en risico gestuurd toezicht). Uit het jaarverslag (verschenen op 3 april 2014) van de Kansspelautoriteit blijkt o.a. dat onder hun regie door GGZ Nederland en de Speelautomaten Brancheorganisatie VAN een nieuwe cursus voor medewerkers van automatenhallen ontwikkeld is. Deze cursus stelt exploitanten in staat om de symptomen van verslaving te herkennen en doeltreffende maatregelen te nemen. Aan aanbieders van de cursus wordt een strikt pakket aan eisen gesteld, zodat een minimumkwaliteit gegarandeerd is. Daarnaast heeft de Kansspelautoriteit geconstateerd dat vrijwel alle legaal opgestelde speelautomaten voldoen aan de wettelijke criteria. De Kansspelautoriteit fungeert tevens als vraagbaak voor gemeenten.

Naast landelijk toezichthouder kan de gemeente ook zelf bestuursrechtelijk handhaven op grond van de verleende exploitatievergunning. De handhaving zal door de buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) plaatsvinden. De gemeente Leusden heeft twee boa's in dienst.

Op dit moment is wetgeving in voorbereiding om het online gokken te legaliseren, naar verwachting zal dat ook daadwerkelijk worden vastgesteld. Het online gokken, dat nu nog illegaal is, zal daardoor toenemen. Daarbij zal in tegenstelling tot een fysieke locatie om te gokken, veel minder toezicht kunnen worden gehouden (sociale controle). Door de spelregels voor een speelautomatenhal goed en uitputtend te regelen kan de speelervaring meer gericht zijn op het leisuaspect dan puur het gokken.